

כל גגות פרק תשיעי עירובין

צד.

עין משפט נר מצוה

כ א מיי פ"ג מהלכות
עירובין הלכה טו סמג
לפון סה עוש"ע ח"ה סי'
שע"ט סעיף ב':
כא ב טור ש"ע טו וסי'
שס"ט סעיף ב':

רבינו הנואל

והא דרב לא איחמר
בפירוש אלא מללא. דרב
ושמואל הוו יתבי בחצר
נפל גורא דביני בני,
אמר שמואל אייתי גלימא
נגורו ביה משום צניעותא
דשרי לטלטולי בכולה עד
מקום נורא. אהררניהו רב
לאפיה. דלא לימרו הדר
ביה רב משמעתיה דהוה
אסי. ולא אמר להו ולא
מדי. דאתר שמואל הוה.
ואמר שמואל אי קפיד
אבא (שיקלו) [שקילו]
מדייניה קטרו ביה האי
גלימא. מתי. חצרי
שנפרצה לרשות הרבים
המכניס מתוכה לרשות
הרבים וכו'. ואקשינן וכו'
[ס"ל] לרי אליעזר משום
דנפרצה לרשות הרבים.
הריא לה רשות הרבים.
ופרקין אין ר אליעזר
לעצמיה דכיון שעוברין
ושבין רבים בתוכה
הריא כתיב. והניא ר'
יהודה אומר משום ר'
אליעזר רבים שברירו דרך
לעצמן מה שברירו בירור.
ואקומה כשארדה להן
דרך באותה חצר. ועל
מקום מחיצה מחלוקת.
איבעית אימא בצדיי הרי'
פליגי. ר' אליעזר סבר
כצדי רשות הרבים כרשות
הרבים חזר. והאי חצר
כיון שנפרצה לרשות
הרבים וכו'. דרסי לה
כצדי רשות הרבים הוא.
ורבנן אמרי לאון כריה'
דמי. ואמאי לא פליגי
בצדיי רשות דעלמא.
[ו]לא יחמא כי פליגי רבנן
עליה דר' אליעזר ואמרי
לאו כרשות הרבים דמי
אלא היכא דאיכא גיפופי.
פי' גיפופי שנתאי כפסין
וכתבליס קטנים שנושנין
שלא [יתחברו] [יתחככו]
אבל היכא
דליכא גיפופי לא. קא
שטעטן לן חצר זו שנפרצה
דליה לה גיפופי. ואקשינן
והא מתוכה לרשות הרבים
קומי. מכלל דאית לה
גיפופי. דאי לית לה
גיפופי מאין לה תוך.
ופרקין לעולם לית לה
גיפופי ולית לה תוך.
ואיידי דאמרו רבנן מתוכה
אמור ר' אליעזר נמי
מתוכה. ואקשינן והיכי
מהדרי ליה רבנן מתוכה
והוא לא אמר מתוכה.
ופרקין הכי קאמרו ליה
רבנן מי לא מודי
דהיא דטילטל מתוכה
לרשות הרבים דפטור
מפני שהיא ככרמלית
צדיי רשות הרבים לא
שנא. ור' אליעזר התם
בחצר (ה) דרסי לה רבים.
הכא בצדיי רשות הרבים
דאית ליה גיפופי לא
דאית ליה רבים. מתי.
חצרי שנפרצה משתי
רוחותיה וכן בית כו'.
ואקומה רב בשנפרצה
מב' רוחותיה ב'י אמות

ואיבעית אימא בצדיי רה"ר פליגי. ולא מייירי באצדה להם
דנך: וליפולגו בצדיי רה"ר דעלמא. ואם
תאמר דילמא דוקא הכא פליגי משום דמקום מחיצה שלו ואורי'
דסתם צדי רשות הרבים הם שלו שרגיל אדם להיות כונס תוך
שלו וכוונה: **אבל היבא דריבא**
חיפופי מודו ליה קא משמע אן.
משמע דרי"א איירי דליכא חיפופי
והקשה ריב"א דצפרק קמא דשבת
(דף ו.) אמרינן מתקיף לה רב אחא
צריה דרב איקא אימר דשמעת ליה
לרי"א היכא דליכא חיפופי היכא דליכא
חיפופי מי שמעת ליה וי"ל דסוגיא
דהכא כרב פפא דהתם:

מאי שנא מרוח אחת דאמר פתחא
הוא. ואם תאמר מרוח
אחת שפ"ג דפרק מרובה אמרינן
צפ"ק (דף י.) דניתת צפס ד' או
צשני משהוין לכאן ולכאן אצל צשני
רוחות לא משתי צשני דג' מחילות
דאורי' (ה) וכמו סתם מצוי דהוי צלמי
וקוראן וי"ל דהכא פריך לר' יהודה דאית
ליה לקמן (סו.ה.) שתי מחילוי דאורייתא
ועוד אורי' דסתם חצר אין לה אלא
ג' מחילות ורביעיית פס ד' או צ'
משהוין ואיירי (ו) שנפרצו צ' רוחות
מאותן ג' מחילות ואף על גב דהשתא
כשנפרצה הוי מפולג ואמרינן צפ"ק
(דף י.) דצעי לכל הפחות כורת
הפתח היינו דוקא כשנפרצה לרה"ר
אזו לנפקת אצל אחת איירי כשנפרצה
למצוי או לתלך דהשתא דלא לר'
קמתי שנפרצה לרה"ר:

מאי שנא מרוח אחת דאמר ר' פי
תקרה בו. השתא לא קאמר
פתחא הוא דלפילוי נפקן צמילואו או
ציתר מעשר רוזה להמיר צבית
מטעם פי תקרה:
ב' בשתי רוחות נמי נימא פי תקרה
יורד וסותם. כש"י מפש
דרב ושמואל דפליגי צפי תקרה היינו
דווקא צאכסדרה צצקעה שאין לה
כלל מחילות אצל ציש לה אפי' מחיצה
אחת מודה שמואל דשגלש מחילות
אמרינן פי תקרה יורד וסותם ואמי
שפיר אכל דנקט אכסדרה צצקעה
לפי שצצקעה דווקא פליגי שאין שם
מחיצה וגרס צמר הכי כי לית ליה
צד' אצל צג' אית ליה ולפי זה פירוש
כל הסוגיא ואין נראה דלפילו לרב
צשתי מחילות זו כנגד זו לא אמר
פי תקרה יורד וסותם דהוי מפולג
כדלמך צפרק קמא דסוכה (דף יט.)
לך נראה לרי"א דסתם אכסדרה יש
לה ג' מחילות כדלמך צלל יתפור (צ"ב)
דף סה.) העולם לאכסדרה הוא דומה
לרוח צפופית אינה מסוכצת ולית
ליה לשמואל פי תקרה יורד וסותם
אלא אם כן יש שם ארבע
מחילות ומייהו לרב אפי' פרץ משתי
רוחות

מותרין לעתיד לבא ואם אסורין לעתיד לבא אסורין לאותו שבת: ג' במאי
עסקינן אי לימא בעשר מאי שנא מרוח אחת דאמר פיתחא הוא משתי רוחות נמי
פיתחא הוא אלא ביתר מעשר א"ה אפילו מרוח אחת נמי אמר רב לעולם בעשר
ובגון
לפון רבתי ממה לפארה
וי"ל צ"ל דסתם צמלל לא
לית גיפופי מ"מ דרסי לה רבים.

זה מטלטל עד עיקר מחיצה. כדמעיקרא דלמרינן הואיל והותרה
הותרה. וצכילי הצית קאמר שמואל דמי צשצבתו צחצר לפילו מחצר
לחצר נמי דהא שמואל הוא דלמרי' הלכה כר"ש ואפי' עירצה כל אחת
לעצמה לא (א) גור משום מאני צדמתי ואע"ג דהשתא הוו להו חצר
אחת כשפכל לא אסרי להו צמתי
דהא שרי לאפוקי מצמתי לחצר
הואיל והותר למקצת צבת. שקולו
גלימא נגידו. קחו טלית ופרסו אותה
שם להיות מחיצה: אהרניסו רב
לאפיה. דקצצר אסור לטלטל הסדין
שצמוכה: שקולו המיינייה וקטרו צה.
קחו צכננו וקטרו צו את הטלית
למחיצה: מתנ"י חצר שנפרצה
לרה"ר. צמלואה או יותר מעשר:

חייב דרה"ר הוא וצגמרא קא צעי
לה: טעור. אצל מותר לכתמלה לא
אפי' תוך ארבע אמות דלאו רה"ר
היא אלא כרמלית היא והוא הדין
נמי מתוכה לרה"ר: ג' שצברו
דך לעלמן. צצרה אחת: מה
צצברו צברו. ואינו ראוי לגודרה
אלמא קנו לה: אצדה לן דך
צאוסו צדה. שיהי לן דך צו
ואינו ידוע אי צצפנו או צצרונו
וצברו לן אחת מן הרוחות: וכו'
סימא הכא נמי כשצדה לן
הדיך צאוסה חלה. שאין מקום
המחיצה ניכר וצני רה"ר מרחיצין
רה"ר לתוכה צצקמא ואמרו צעד כאן
היה רשות וכו' אמר ר"ה ר"ר היא
צצותו מקום מחיצה קאמר שאלו
עוררין עליו: והאמר רבי חנינא עד
מקום מחילות מחלוקת. דמשמע כל
החצר כולה עד מקום המחיצה הוי
צחכמי עושין אותה כרמלית אצל
צמקום מחיצה מודו מכלל דרי"א משוי
ליה לכוהי (ה) רה"ר: ואיבעית אימא.
לעולם צצמקומות מחילות ניכרות
ואפילו הכי משוי ליה ר"ה למקום
מחיצה רה"ר דקא סבר צדי רה"ר
כרה"ר דמו: הני מילי היכא דאיכא
חיפופי. סתם צדי רה"ר איכא
חיפופי. נועלין ימידות ואצניס גדולות
סמוך לכותל שלא ציקוקהו קרונות
והוא אור צצניעה לכותל קרי צדי
רשות הרבים וצבהו הוא ארמנא
הוא דפליגי רבנן ואמרו לאו רשות
הרבים הוא ואסור לטלטל מתוכו
לרשות הרבים משום דליכא הפסק
ולא עיילי צהא רבים להדיא אצל
הכא אימנא מודו ליה: והא מסוכה.
לרשות היחיד קאמר ר"א חייב אלמא
כולה חצר רה"ר משוי ליה: איירי
דאמרי רבנן מסוכה נר'. ואן פרכינן
לרבנן אמאי נקטי מתוכה הא רבי
אליעזר צצוכה מודה דכרמלית היא
דמקום מחיצה הוא דקא משוי רה"ר:
מתנ"י חצר שנפרצה. צצבת
לרשות הרבים: מוסרין לאוסה
צבת. הואיל והותר למקצתה:
שעטנא קורסו או לחייו (ג) גרסינן
לעסיד צבא. לשבת הצאה: אם
מוסרין כו'. צגמנא [לה]. מפרש דרבי
יוסי מחמיר והכי קאמר כשם שאסורין
לעמיד צבא כך אסורין היום:
ג' במאי עסקינן. דלצטרך ליה
פתחא הוא: משסי רוחסו (ו) נימא
דקא סלקא דעמיה משתי רוחות זו כנגד זו קאמר כגון מזרח ומערב:
כגון

הגהות הב"ח
(א) גמ' וליפולגו צצדי רה"ר
דעלמא וכו' דעלמא הוי
אמנא: (ב) רש"י דה'
והאמר וכו' לכוהי חצר
רה"ר הסי' (ג) ר"ה
משתי רוחותיו נמי נימא
פתחא: (ד) תוס' דין ג' וכו'
שנא וכו' ואיירי נמי
שפירטו:

גמ' זה מטלטל עד עיקר
מחיצה. עי לעיל דף עט
ע"ב: תוס' ד"ה בשתי
רוחות וכו' בבבקה שאין
פתחא: עי לעיל דף פו
ע"ב תוס' ד"ה גזוזתא:

שקולו גלימא נגידו
בה. המחיצה צלל גג לאו
אכל הוא ומחיצה כו מותר
לעשות סוכה (סו.ה.) אתריה
דשמואל הוי. ולאו חומת
אכרה לאורייה קמיה
צחמיה (וחולין גג.) רבים
שברירו דרך לעצמן
דך עדה אצמיה. מה
שברירו ברירו. אפי' שלא
טעלו רשות מעל עדה
(רשב"ם ב"ב ג.) שאברה
להן דרך באותה שדה.
דמ"מ חומתא אית להו
גביה ויפה כח רבים מכה
יחיד. שתיקוד שנפרצה לו
דך צצדה צצברו גג כירור
מעלמא אלא אי צצית דין לן
צצרותו של עגל השדה.
אצל רבים צצית דין דמו
דמאן מיייהו מומין להאי
לני דינא (שם.) צצדי
רשות הרבים. צצין
לצמתי. שנתמס להן מן
צמתי אצניס ומכסלין
להרחיק חיוך העגלות.
ומאיתן חיפופי ונפטס קרי
צדי רה"ר (קורותו ג.)
שנטלו קורותיו או
לחירו. שבת. מותרים
באותו שבת. דלמרינן
הואיל והותרה הותרה
(לעיל יז.)

הוא מטלטל עד עיקר מחיצה וזה מטלטל
עד עיקר מחיצה והוא דרב (ה) לאו בפירוש
אתמר אלא מכללא אתמר דרב ושמואל הוו
יתבי בההוא חצר נפל גורא דביני ביני אמר
להו שמואל שקולו גלימא נגידו בה אהררניהו
רב לאפיה אמר להו שמואל אי קפיד (ו) אבא
שקולו (ה) הימניה וקטרו בה (ו) ולשמואל למה
לי הא הא אמר (ז) זה מטלטל עד עיקר מחיצה
זה מטלטל עד עיקר מחיצה שמואל עביד
לצניעותא בעלמא ורב אי סבירא ליה דאסיר
לימא ליה (ח) אתריה דשמואל הוה אי הכי
מאי טעמא אהררניהו לאפיה דלא נימרו
כשמואל סבירא ליה (ו) (והדר ביה משמעתיה):
מתנ"י חצר שנפרצה לרשות הרבים המכניס
מתוכה לרה"ר או מרה"ר לתוכה חייב דברי
רבי אליעזר וחכמים אומרים מתוכה לרשות
הרבים או מרשות הרבים לתוכה צפטור מפני
שהיא ככרמלית: ג' רבי אליעזר משום
דנפרצה לרשות הרבים הויה לה רשות
הרבים אין רבי אליעזר למעמיה דתניא (י) רבי
יהודה אומר משום רבי אליעזר רבים שברירו
דרך לעצמן מה שברירו בררו אינו והאמר
(י) רב גידל אמר רב והוא שאבדה להן דרך
באותו שדה וכו' תימא הכא נמי כגון שאבדה
לה דרך באותה חצר והאמר רבי חנינא
עד מקום מחיצה מחלוקת אימא על מקום
מחיצה מחלוקת ואיבעית אימא בצדיי רשות
הרבים קמייפוגי (י) דרבי אליעזר סבר צדי
רשות הרבים כרשות הרבים דמו ורבנן סברי
צדיי רשות הרבים לאו כרשות הרבים דמו
וליפולגו בצדיי רשות הרבים (כ) בעלמא אי
איפולגו בצדיי רשות הרבים בעלמא הוה
אמרינן כי פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר
הני מילי היכא דאיכא חיפופי אבל היכא
דליכא חיפופי אימא מודו ליה קא משמע
לן והא מתוכה קאמר איירי דאמור רבנן
מתוכה אמר איהו נמי מתוכה ורבנן אמר
רבי אליעזר צדי רשות הרבים ומהדרו
ליה אינהו מתוכה הכי קאמרי ליה רבנן
לרבי אליעזר מי לא קא מודית לן היכא
דטילטל מתוכה לרשות הרבים ומרשות
הרבים לתוכה דפטור מפני שהיא כרמלית
צדיי נמי לא שנא ורבי אליעזר התם לא
קא דרסי לה רבים הכא קא דרסי לה
רבים: **מתנ"י חצר שנפרצה לרה"ר**
משתי רוחותיה וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו
וכן מבוי שנטלו קורותיו או לחייו מותרים
באותו שבת ואסורים לעתיד לבא דברי רבי
יהודה רבי יוסי אומר אם מותרין לאותו שבת
מותרין לעתיד לבא ואם אסורין לעתיד לבא אסורין לאותו שבת: ג' במאי
עסקינן אי לימא בעשר מאי שנא מרוח אחת דאמר פיתחא הוא משתי רוחות נמי
פיתחא הוא אלא ביתר מעשר א"ה אפילו מרוח אחת נמי אמר רב לעולם בעשר
ובגון

לפון רבתי ממה לפארה
וי"ל צ"ל דסתם צמלל לא
לית גיפופי מ"מ דרסי לה רבים.

הוא מטלטל עד עיקר מחיצה וזה מטלטל
עד עיקר מחיצה והוא דרב (ה) לאו בפירוש
אתמר אלא מכללא אתמר דרב ושמואל הוו
יתבי בההוא חצר נפל גורא דביני ביני אמר
להו שמואל שקולו גלימא נגידו בה אהררניהו
רב לאפיה אמר להו שמואל אי קפיד (ו) אבא
שקולו (ה) הימניה וקטרו בה (ו) ולשמואל למה
לי הא הא אמר (ז) זה מטלטל עד עיקר מחיצה
זה מטלטל עד עיקר מחיצה שמואל עביד
לצניעותא בעלמא ורב אי סבירא ליה דאסיר
לימא ליה (ח) אתריה דשמואל הוה אי הכי
מאי טעמא אהררניהו לאפיה דלא נימרו
כשמואל סבירא ליה (ו) (והדר ביה משמעתיה):
מתנ"י חצר שנפרצה לרשות הרבים המכניס
מתוכה לרה"ר או מרה"ר לתוכה חייב דברי
רבי אליעזר וחכמים אומרים מתוכה לרשות
הרבים או מרשות הרבים לתוכה צפטור מפני
שהיא ככרמלית: ג' רבי אליעזר משום
דנפרצה לרשות הרבים הויה לה רשות
הרבים אין רבי אליעזר למעמיה דתניא (י) רבי
יהודה אומר משום רבי אליעזר רבים שברירו
דרך לעצמן מה שברירו בררו אינו והאמר
(י) רב גידל אמר רב והוא שאבדה להן דרך
באותו שדה וכו' תימא הכא נמי כגון שאבדה
לה דרך באותה חצר והאמר רבי חנינא
עד מקום מחיצה מחלוקת אימא על מקום
מחיצה מחלוקת ואיבעית אימא בצדיי רשות
הרבים קמייפוגי (י) דרבי אליעזר סבר צדי
רשות הרבים כרשות הרבים דמו ורבנן סברי
צדיי רשות הרבים לאו כרשות הרבים דמו
וליפולגו בצדיי רשות הרבים (כ) בעלמא אי
איפולגו בצדיי רשות הרבים בעלמא הוה
אמרינן כי פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר
הני מילי היכא דאיכא חיפופי אבל היכא
דליכא חיפופי אימא מודו ליה קא משמע
לן והא מתוכה קאמר איירי דאמור רבנן
מתוכה אמר איהו נמי מתוכה ורבנן אמר
רבי אליעזר צדי רשות הרבים ומהדרו
ליה אינהו מתוכה הכי קאמרי ליה רבנן
לרבי אליעזר מי לא קא מודית לן היכא
דטילטל מתוכה לרשות הרבים ומרשות
הרבים לתוכה דפטור מפני שהיא כרמלית
צדיי נמי לא שנא ורבי אליעזר התם לא
קא דרסי לה רבים הכא קא דרסי לה
רבים: **מתנ"י חצר שנפרצה לרה"ר**
משתי רוחותיה וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו
וכן מבוי שנטלו קורותיו או לחייו מותרים
באותו שבת ואסורים לעתיד לבא דברי רבי
יהודה רבי יוסי אומר אם מותרין לאותו שבת
מותרין לעתיד לבא ואם אסורין לעתיד לבא אסורין לאותו שבת: ג' במאי
עסקינן אי לימא בעשר מאי שנא מרוח אחת דאמר פיתחא הוא משתי רוחות נמי
פיתחא הוא אלא ביתר מעשר א"ה אפילו מרוח אחת נמי אמר רב לעולם בעשר
ובגון

לפון רבתי ממה לפארה
וי"ל צ"ל דסתם צמלל לא
לית גיפופי מ"מ דרסי לה רבים.

א) לפון רבתי ממה לפארה
וי"ל צ"ל דסתם צמלל לא
לית גיפופי מ"מ דרסי לה רבים.

דקא סלקא דעמיה משתי רוחות זו כנגד זו קאמר כגון מזרח ומערב:
כגון

לפון רבתי ממה לפארה
וי"ל צ"ל דסתם צמלל לא
לית גיפופי מ"מ דרסי לה רבים.